Europski parlament
2014-2019

Dokument s plenarne sjednice

B8-0077/2016

15.1.2016

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen nakon izjave potpredsjednice Komisije/Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku

u skladu s člankom 123. stavkom 2. Poslovnika

o provedbi sporazumâ o pridruživanju / sporazumâ o produbljenoj i sveobuhvatnoj slobodnoj trgovini s Gruzijom, Moldovom i Ukrajinom
(2015/3032(RSP))

Petras Auštrevičius, Javier Nart, Marietje Schaake, Johannes Cornelis van Baalen, Dita Charanzová, Ilhan Kyuchyuk, Louis Michel, Norica Nicolai, Urmas Paet, Jozo Radoš, Pavel Telička, Ivo Vajgl
u ime Kluba zastupnika ALDE-a

B8-0077/2016

Rezolucija Europskog parlamenta o provedbi sporazumâ o pridruživanju / sporazumâ o produbljenoj i sveobuhvatnoj slobodnoj trgovini s Gruzijom, Moldovom i Ukrajinom (2015/3032(RSP))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir sporazume o pridruživanju od 27.lipnja 2014. između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju te njihovih država članica, s jedne strane, i Gruzije, Moldove i Ukrajine, s druge strane, zajedno s pratećim Sporazumima o produbljenoj i sveobuhvatnoj slobodnoj trgovini,

– uzimajući u obzir ratifikaciju tih sporazuma koju je Europski parlament napravio u rujnu (Ukrajina), studenom (Moldova) i prosincu 2014. (Gruzija) te popratne rezolucije koje je tada donio Europski parlament,

– uzimajući u obzir svoje izvješće o Europskoj politici susjedstva doneseno u lipnju 2015. i svoje relevantne rezolucije koje se tiču političke situacije u tim trima zemljama,

– uzimajući u obzir programe pridruživanja za razdoblje 2014. – 2016. koji su nasljednici akcijskog plana Europske politike susjedstva za te tri zemlje,

– uzimajući u obzir izvješća o napretku provedbe akcijskog plana za liberalizaciju viznih režima u Gruziji i Ukrajini od 18. prosinca 2015.,

– uzimajući u obzir članak 123. stavak 2. Poslovnika,

A. budući da su Europska politika susjedstva i Istočno partnerstvo utemeljeni i zamišljeni za promicanje mira, stabilnosti i blagostanja u Europi podržavanjem demokracije, vladavine prava i održivog gospodarskog razvoja; budući da Europska politika susjedstva i europski angažman i partnerstvo s istočnim susjedima nisu nikad bili zamišljeni kao geopolitički izazov bilo kojoj drugoj zemlji;

B. budući da su Sporazumi o pridruživanju na snazi već više od jedne godine zajedno sa sporazumima o trgovini s Gruzijom i Moldovom; budući da je područje produbljene i sveobuhvatne slobodne trgovine između Ukrajine i EU-a u potpunosti stupilo na snagu 1. siječnja 2016. godine; budući da stvaranje područjâ produbljene i sveobuhvatne slobodne trgovine između EU-a i Gruzije, EU-a i Moldove te EU-a i Ukrajine predstavlja jednu od najznačajnijih zajedničkih koristi sporazuma jer je važnost trgovine za rast, otvaranje radnih mjesta, blagostanje i stabilnost neosporiva;

C. budući da je putovanje bez viza između EU-a i Moldove uvedeno u travnju 2014. te budući da posljednja izvješća Komisije iz prosinca 2015. ukazuju na to da Gruzija i Ukrajina sada ispunjavaju uvjete iz akcijskih planova za liberalizaciju viznih režima;

D. budući da se Ruska Federacija protivi angažmanu EU-a s istočnim partnerima jer gleda na otvaranje EU-a isključivo u smislu geopolitičkog natjecanja, u kontekstu nulte sume;

E. budući da je Rusija i dalje uključena, izravno ili neizravno, u sukobe i unutarnje razdjele

koji se tiču sve tri pridružene zemlje, konkretno sukobi u Abhaziji i Južnoj Osetiji u Gruziji, pitanje Pridnjestrovlja u Moldovi te rusko pripojenje Krima i uključenost u sukobu u istočnim dijelovima Ukrajine; budući da se tim sukobima ugrožava teritorijalna cjelovitost partnerskih zemalja, krši međunarodno pravo i oslabljuje opća sigurnosna situacija na europskom kontinentu;

F. budući da su Europska unija i njezine države članice usvojile niz sankcija i restriktivnih mjera protiv Ruske Federacije i ruskih dužnosnika, poglavito kao odgovor na rusko pripojenje Krima i izravno sudjelovanje Rusije u sukobu u istočnom dijelu Ukrajine;

G. budući da pridružene zemlje postižu mjerljive napretke u mnogim područjima, a istovremeno se suočavaju s unutarnjim političkim pritiskom zbog političkih, socijalnih i gospodarskih reformi te zbog demokratske kulture koja je još u razvoju, ali i s vanjskim pritiskom;

H. budući da su demokratske institucije u tri pridružene zemlje još uvijek slabe; budući da prisutnost gospodarskih interesa u nekim političkim strankama, a stoga i u vladama i u imenovanju njihovih kabineta, znatno utječe na demokratsku strukturu tih zemalja;

I. budući da sklapanje sporazumâ o pridruživanju nije samo sebi svrha, već je dio šireg procesa kojim se teži užoj suradnji sa pridruženim zemljama koje su bliže EU-u u pogledu pravnih, gospodarskih, političkih i socijalnih reformi te konvergencije; budući da je u tom smislu provedba ključna; budući da se taj proces temelji na zajedničkim vrijednostima Europske unije i pridruženih zemalja, koje su sve članice Vijeća Europe;

1. pozdravlja napredak postignut u provedbi sporazumâ o pridruživanju i pozitivan učinak koji sporazumi o slobodnoj trgovini imaju u pogledu povećanja trgovine i poslovnih kontakata, poticaja za reforme i doprinošenja gospodarskom rastu, te ponovno izražava spremnost EU-a da uloži dodatne napore kako bi podržao pozitivne rezultate poduzetih reformi, pomno nadzirao učinak sporazumâ o slobodnoj trgovini i minimizirao moguće negativne učinke novih režima slobodne trgovine koji su na snazi;

2. naglašava činjenicu da su pridružene zemlje svojom voljom odabrale ugovorno se obvezati s Europskom unijom i da se njihov odabir treba u potpunosti poštovati; ponavlja da Europska politika susjedstva i Istočno partnerstvo nisu geopolitički izazovi bilo kojoj trećoj strani, već dugoročna politika usmjerena stabilnosti, blagostanju i demokraciji na europskom kontinentu temeljena na poštovanju ljudskih prava, dobrom upravljanju, vladavini prava i tržišnom gospodarstvu;

3. ističe da je Vijeće Europske unije jednoglasno potpisalo sporazume o pridruživanju;

4. pozdravlja pozitivnu evaluaciju u pogledu liberalizacije viznog režima za Ukrajinu i Gruziju koju je Komisija izrazila u najnovijoj ocjeni provedbe akcijskih planova liberalizacije viznih režima za te dvije zemlje; očekuje od Vijeća i država članica da bez odgađanja tim dvjema zemljama omoguće putni režim bez viza;

5. prima na znanje odluku Vijeća od 21. prosinca 2015. da se produže gospodarske sankcije protiv Rusije jer Sporazum iz Minska nije još u potpunosti proveden; naglašava da potpuna provedba Sporazuma iz Minska ostaje ključna za stabilizaciju istočnog dijela Ukrajine i da će sankcije EU-a ostati na snazi dok Rusija ne ispuni svoj dio

dogovora; podsjeća da sankcije nisu same sebi svrha te izražava nadu da će Ruska Federacija uskoro poštovati međunarodno pravo, nakon čega će EU moći ukinuti sankcije;

6. ističe da sukobi u istočnom susjedstvu zahtijevaju dodatnu političku pozornost Europske unije i svih višestranih sigurnosnih organizacija u Europi, posebno OESS-a i njemačkog predsjedništva OESS-a; poziva ESVD, Vijeće i države članice da budu proaktivnije te da upotrijebe sve diplomatske i političke mehanizme koji su uspostavljeni za suočavanje s tim sukobima; ističe da bi, ako neki diplomatski mehanizam rješavanja sukoba ne postigne rezultate usprkos godinama napora, trebalo osmisliti nova rješenja; podsjeća da je EU na svjetskoj sceni najjači kada je ujedinjen;

7. poziva Komisiju i ESVD da zajedno s pridruženim zemljama razviju mjere za izgradnju povjerenja koje bi mogle smanjiti tenzije u vezi s pitanjima raskola i ublažiti patnje naroda uključenih u te sukobe; u tom kontekstu ističe važnost stalnog rada misija Zajedničke sigurnosne i obrambene politike EU-a, tj. Misije pomoći Europske unije u vezi s granicama (EUBAM) u Moldovi i Ukrajini te Promatračke misije Europske unije (EUMM) u Gruziji;

8. ponavlja svoju podršku suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti svih zemalja u istočnom susjedstvu, uključujući onima triju pridruženih zemalja, te ističe da sporazume, među ostalim propise o slobodnoj trgovini, treba provesti na način koji će olakšati rješavanje teritorijalnih konflikata;

9. ističe da će usklađivanjem zakonodavstva EU-a u područjima kao što su natjecanje, vladina nabava i zaštita prava intelektualnog vlasništva sporazumi o produbljenoj i sveobuhvatnoj slobodnoj trgovini doprinijeti modernizaciji i diversifikaciji tih gospodarstava te na taj način pružiti poticaj za reforme i borbu protiv korupcije; poboljšanja u području sigurnosti hrane omogućit će tim zemljama da u EU izvoze proizvode životinjskog porijekla; napominje da bi usklađivanje zdravstvenih i fitosanitarnih standarda te tehničkih pravila i standarda sa zahtjevima EU-a trebalo rezultirati pozitivnim učincima rasta u poljoprivredi i sektoru prerađivanja hrane;

10. ističe potrebu da pravosuđe u Gruziji, Ukrajini i Moldovi bude potpuno neovisno;

11. također ističe potrebu za istinskom slobodom tiska; izražava zabrinutost u vezi sa svim slučajevima u kojima su u pitanju sloboda izražavanja i sloboda tiska;

12. smatra da je parlamentarni nadzor temeljni uvjet za demokratsku potporu politikama EU-a; stoga poziva Komisiju da Europskom parlamentu pravovremeno omogući redovito i detaljno praćenje provedbe sporazuma o produbljenoj i sveobuhvatnoj slobodnoj trgovini; poziva Komisiju da pažljivo nadgleda provedbu sporazumâ o produbljenoj i sveobuhvatnoj slobodnoj trgovini kako bi se spriječio socijalni i ekološki damping, posebno tijekom razdoblja tranzicije u nekim sektorima; ističe važnost parlamentarne diplomacije i s tim u vezi naglašava očitu potrebu za reformom Parlamentarne skupštine Euronest;

13. potiče te tri pridružene zemlje da ulože dodatne napore u sljedećim područjima:

što se tiče Gruzije:

i. prima na znanje promjenu premijera u Gruziji u prosincu 2015. i pozdravlja izjave u korist suradnje s parlamentarnom oporbom kao načinu da se ublaži napeta politička polarizacija u zemlji; međutim smatra da poslovni sektor i politika ne bi trebali biti međusobno povezani kada je u pitanju vladanje demokratskom zemljom;

ii. pozdravlja nedavne reforme koje su gruzijske vlasti provele u cilju dodatnog jačanja stabilnosti, neovisnosti i učinkovitosti državnih institucija, posebno pravosudnih institucija, te napore za konsolidaciju ljudskih prava i temeljnih sloboda; međutim smatra da područje primjene tih reformi nije dostatno i da one ne uspijevaju odgovoriti na probleme s kojima su suočene pravosudne institucije, posebno pitanje neovisnosti i institucionalnog integriteta u pogledu neprikladnog političkog utjecaja; konkretnije, poziva na uspostavljanje transparentnog odabira sudaca temeljenog na zaslugama te poziva na izmjenu trogodišnjeg razdoblja probnog sustava za suce;

iii. ističe da sudski postupci moraju biti transparentni, razmjerni i lišeni političke motivacije, temeljiti se na dokazima te se strogo pridržavati istražnih postupaka i propisanog postupka i biti u potpunosti provedeni u skladu s načelima pravičnog suđenja, kao što je utvrđeno u Europskoj konvenciji o ljudskim pravima; i dalje je zabrinut zbog manjka odgovornosti ureda javnog tužitelja i nejasnih kriterija na temelju kojih se imenuju tužitelji i istražitelji; poziva na stalne napore za postizanje potpune neovisnosti, učinkovitosti, nepristranosti i profesionalizma u pravosuđu, uredu javnog tužitelja i ministarstvu unutarnjih poslova te u svim novoosnovanim sigurnosnim službama i poziva na promicanje političke volje za stvaranje mehanizama za njihovu odgovornost;

iv. pozdravlja izmjene u gruzijskom Zakonu o radu; međutim ističe da zakonodavstvo o zdravlju i sigurnosti povezano s radničkim pravima treba i dalje biti glavni prioritet;

v. ponavlja svoju zabrinutost u vezi sa sudbinom djece smještene u vjerske ustanove za smještaj bez državnog nadzora, ističe odgovornost vlade u okviru međunarodnog prava o ljudskim pravima da svu djecu štiti od nasilja te poziva na donošenje mjera kojima će se zajamčiti učinkovito istraživanje i rehabilitacija sve djece koja je zlostavljana i/ili seksualno zlostavljana;

vi. poziva na jasnu i transparentnu politiku temeljenu na ljudskim pravima i na mehanizme za provođenje istrage, sudsko gonjenje i davanje odštete za kršenja ljudskih prava te poziva da taj postupak u potpunosti poštuje načela vladavine prava i pravičnog postupka;

vii. ističe potrebu za poboljšanjem političke kulture i za atmosferom nacionalnog pomirenja; smatra da se pritvaranje i uhićenje dužnosnika koji su služili pod prethodnom vladom i članova trenutne oporbe može smatrati pokazateljima selektivne pravde; izražava zabrinutost zbog moguće upotrebe pravosudnog sustava za borbu protiv političkih protivnika, čime bi se moglo narušiti europsko usmjerenje Gruzije i napore gruzijskih vlasti kada je riječ o provedbi demokratskih reformi; poziva političke snage da izbjegavaju tu vrstu instrumentalizacije, istovremeno se boreći na ozbiljan način protiv korupcije i

zlouporabe javnog položaja;

viii. poziva gruzijsku vladu, posebno s obzirom na parlamentarne izbore 2016., da stvori povoljno okruženje za slobodne medije u kojem se promiču sloboda izražavanja i medijski pluralizam te da medijima omoguće da izvješćuju neovisno i objektivno, bez političkih ili ekonomskih pritisaka; izražava zabrinutost zbog nedavnih pokušaja da se promijeni vlasništvo i uređivačka politika gruzijskog najpopularnijeg neovisnog televizijskog kanala Rustavija 2 te zbog općenitog stanja slobode medija u zemlji; s tim u vezi poziva na punu provedbu zakona o transparentnosti vlasništva medija te ponavlja da nijedna sudska presuda ne smije dovesti u pitanje neovisnost uređivačke politike medija;

ix. poziva gruzijsku vladu da pokrene reformu izbornog zakona kako bi se zajamčila bolja proporcionalna i pluralistička zastupljenost, u skladu s međunarodnim i europskim zahtjevima te presudom Ustavnog suda Gruzije;

x. osuđuje pokušaje da se podignu spomenici i spomen mjesta za Josifa Staljina te poziva gruzijske vlasti da se ograde od takvih aktivnosti i da na primjeren način poštuju sjećanje na milijune žrtava staljinizma;

xi. ističe da je, prema gruzijskom Zavodu za statistiku (Geostat), u prvih 12 mjeseci provedbe Sporazuma o produbljenoj i sveobuhvatnoj slobodnoj trgovini došlo do povećanja uvoza u EU iz Gruzije od 15%, dok su se izvozi EU-a prema Gruziji malo smanjili, za 6,2 %; poziva Gruziju da pristupi Ugovoru o energetskoj zajednici kako bi se zajamčila puna usklađenost s poglavljem 11. Sporazuma o produbljenoj i sveobuhvatnoj trgovini;

xii. ističe potrebu da se ubrza provedba propisa o sigurnosti hrane te da se poboljša suradnja među agencijama u Gruziji kako bi se postigli željeni rezultati u okviru Sporazuma o produbljenoj i sveobuhvatnoj trgovini;

xiii. poziva gruzijsku vladu da zajamči da je civilno društvo na odgovarajući način uključeno u postupak reformi;

što se tiče Moldove:

i. žali što Parlament Moldove i političke stranke koje su u njemu zastupljene još nisu uspjele sastaviti novu vladu nakon što je glasanje o nepovjerenju 29. listopada 2015. dovelo do ostavke vlade premijera Valeriua Streleța; smatra da je trenutni politički zastoj u Moldovi dostigao kritičnu točku te bi mogao destabilizirati institucije u toj zemlji i ugroziti gospodarstvo, političku legitimnost svih političkih stranaka i borbu protiv korupcije, što ima velik učinak na priljev izravnih stranih ulaganja;

ii. poziva sve političke stranke u Moldovi da započnu ozbiljno pregovarati kako bi pronašle većinu s kojom sastaviti novu vladu koja će moći nastaviti provedbu potrebnih reformi, posebno stabilizaciju gospodarstva u skladu sa zahtjevima Svjetske banke i MMF-a, kako bi se zajamčila ulaganja i javna nabava;

iii. naglašava da bi trebalo napraviti dijagnostičke revizije banaka Moldindconbank,

Moldova Agroindbank i Victoria Bank te da bi odmah trebalo krenuti u rješavanje svih otkrivenih problema; napominje da je nadzor bankovnog sektora i dalje nedovoljan; naglašava da su poduzeća ta koja snose trošak financijske krize težim pristupom zajmovima;

iv. ističe da je nakon godinu dana od uspostavljanja područja produbljene i sveobuhvatne trgovine ukupni izvoz Moldove pao za 14,8 %, ali je trgovina s EU-om bila najstabilnija, te su izvozi prema njemu pali za samo 1,4 %, dok su izvozi prema zajednici neovisnih država i drugim partnerima imali značajnije padove; posebno ističe slučaj područja poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, za koje su postojala velika očekivanja i za koje su mnogi protivnici tvrdili da Moldova nije konkurentna, ali u kojem je promjena u izvozu prema EU-u bila pozitivna, s porastom od 10,8 %;

v. u pogledu usluga napominje da i dalje ima temeljnih nedostataka u unutarnjem zakonodavstvu povezanom s osnovnim definicijama za poslovni nastan i kretanje profesionalaca te sa sektorom osiguranja, što Moldovu izlaže sličnim opasnostima koje su dovele do globalne bankovne krize;

što se tiče Ukrajine:

i. žali što Sporazum iz Minska nije u potpunosti proveden te potiče ukrajinske, ali i ruske vlasti, da ulože sve svoje napore za puno i potpuno ispunjenje svojih obveza u okviru tog Sporazuma; pozdravlja rad na zakonodavnim reformama koje su potrebne za ispunjenje zahtjeva Sporazuma iz Minska, za ispunjenje akcijskog plana za liberalizaciju viznog režima i za usklađivanje s akcijskim planom za pridruživanje te ističe da će te reforme, kad budu u potpunosti provedene, iz temelja promijeniti ukrajinsko društvo i poboljšati uvjete života ukrajinskih građana;

ii. poziva države članice da zadrže potreban broj ljudi na misiji OESS-a i da ta misija ostane potpuno operativna; prima na znanje pozive ukrajinske vlade za jačom prisutnošću međunarodnih mirovnih snaga na granici između Ukrajine i Rusije i u regijama Luhanska i Donecka; slaže se da bi, kad situacija za to bude povoljna te kao dio pune provedbe Sporazuma iz Minska, stranama u sukobu trebalo ponuditi pomoć misije u okviru Zajedničke sigurnosne i obrambene politike pod vodstvom EU-a kako bi pomogla s raznim zadaćama kao što su razminiranje, pripremanje lokalnih izbora i osiguravanje slobodnog pristupa za organizacije koje pružaju humanitarnu pomoć;

iii. ponavlja poziv da se nastavi pružati posebna pozornost sudskoj reformi i borbi protiv korupcije kao ključnim elementima za obnavljanje potpunog povjerenja u ukrajinski parlament i ukrajinske političke stranke te njihove legitimnosti;

iv. poziva ukrajinske vlasti, političare, vođe, političke stranke i druge tvorce javnog mišljenja da ulože dodatne napore za ujedinjenje zemlje, prevladavanje unutarnjih razdjela i za okončanje često polarizirane političke kulture u zemlji; ističe da političke stranke treba pretvoriti u potpuno demokratske organizacije s temeljima u narodu, čije financiranje i utjecaj ne ovise o oligarsima; ističe potrebu za strogom provedbom zakona o financiranju stranaka;

v. pozdravlja što je 1. siječnja 2016. stupio na snagu Sporazum o produbljenoj i sveobuhvatnoj trgovini te žali zbog odluke Ruske Federacije da ograniči trgovinu s Ukrajinom, čime se krše odredbe Svjetske trgovinske organizacije i bilateralne obveze; podsjeća da je Komisija sudjelovala u tehničkim razgovorima s Ukrajinom i Rusijom o posljedicama Sporazuma o slobodnoj trgovini te je to bio prvi put da je EU s trećom zemljom ušao u pregovore o bilateralnom sporazumu; nada se da će se pregovori nastaviti i dovesti do konkretnih rezultata; stoga poziva Rusku Federaciju da se suzdrži od dodatnih trgovinskih restrikcija i da konstruktivnije stupi u kontakt i s EU-om i s Ukrajinom;

vi. napominje da se ukupni izvoz Ukrajine smanjio u prvoj polovici 2015., ali je zbog promjene u regionalnoj strukturi izvoza udio izvoza prema EU-u ostao stabilan na oko 30 % ukupnog izvoza;

vii. potiče Ukrajinu da u područjima prava trgovačkih društava, korporacijskog upravljanja, računovodstva i revidiranja svoje zakonodavstvo uskladi sa zakonodavstvom EU-a te da povuče svoje restrikcijske mjere na izvoz drva, kojima se krše članak 35. Sporazuma o pridruživanju i odredbe Svjetske trgovinske organizacije;

viii. pozdravlja odluku Ukrajine da ukloni zaštitne mjere na osobna vozila u skladu s odlukom Svjetske trgovinske organizacije od 20. srpnja 2015. te prima na znanje ukidanje posebne *erga omnes* dodatne carinske pristojbe koju je Ukrajina uvela na kraju 2014. godine na osnovi neravnoteža platne bilance;

14. poziva na brzo dovršenje energetske reforme započete 2015. godine; napominje da bi od 1. travnja 2016. sve cijene energije trebale biti ujednačene kako bi se izbjegle dodatne povlaštene arbitraže u korist pojedinih upućenih osoba te bi trebalo uspostaviti pravo tržište za plin i električnu energiju kojim bi nadzirao istinski neovisan regulator;

15. ističe potrebu za promicanjem slobodnih medija i slobode izražavanja kao osnovnog temelja, istovremeno ulažući dodatne napore za suprotstavljanje dezinformaciji i poboljšanje strateške komunikacije politika i aktivnosti EU-a u istočnom susjedstvu, uključujući za tri pridružene zemlje, zajedno s aktivnostima koje provodi radna skupina EU-a East StratCom, novoosnovana struktura u okviru ESVD-a;

16. napominje da u skladu s člankom 49. Ugovora o Europskoj uniji Gruzija, Moldova i Ukrajina, kao i svaka druga europska država, mogu podnijeti zahtjev za članstvo u Uniji pod uvjetom da poštuju načela demokracije, temeljne slobode, ljudska prava i prava manjina te jamče vladavinu prava;

17. ponavlja poziv na obnovu Europske politike susjedstva temeljene na jasnoj i ambicioznoj političkoj viziji te potrebu izražavanja jedinstvenim političkim glasom; ponavlja poziv na imenovanje posebnih predstavnika EU-a za istok i jug, čija bi zadaća bila politički koordinirati revidiranu politiku;

18. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi predsjednicima, parlamentima i vladama Gruzije, Moldove i Ukrajine te Vijeću, Komisiji, ESVD-u i Vijeću Europe.